

Metodické poznámky

Veškeré údaje se týkají občanů Česka a cizinců s trvalým pobytem v Česku, občanů třetích zemí s přechodným pobytem na území Česka na základě dlouhodobého víza (nad 90 dnů) nebo povolení k dlouhodobému pobytu, občanů zemí EU, Norska, Švýcarska, Islandu, Lichtenštejnska a jejich rodinných příslušníků s hlášeným přechodným pobytem na území Česka a cizinců s platným azylem v Česku.

Věkem v letech se rozumí dokončený věk.

Statistika příčin smrti vychází ze zpracování údajů v Listu o prohlídce zemřelého (LPZ), do kterého lékař uvádí onemocnění, stavy a případné další lékařské či jiné charakteristiky související s úmrtím. Z nich pak na základě mezinárodních pravidel ČSÚ vybírá (automatizovaně pomocí programu IRIS) základní příčinu smrti, z které pak vychází statistické třídění. Základní příčina smrti je Světovou zdravotnickou organizací definována jako (a) onemocnění nebo zranění, které iniciovalo řetězec chorobných stavů přímo vedoucích ke smrti, nebo (b) okolnosti nehody či násilí, jež způsobily smrtelné poranění.

Příčina smrti je kódována dle Mezinárodní statistické klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů ve znění 10. decenální revize (MKN-10) a následných aktualizací, vydávaných Světovou zdravotnickou organizací (WHO). Posledními (v ČR) implementovanými aktualizacemi (spojenými s novým knižním vydáním MKN-10) jsou ty, které vstoupily v platnost 1. 1. 2018. K dalším aktualizacím MKN-10 došlo mj. v souvislosti s výskytem nového onemocnění covid-19 způsobeného SARS-CoV-2 virem: počátkem roku 2020 byl tomuto onemocnění přiřazen v klasifikaci kód U07 z kapitoly XXII. Kódy pro speciální účely, 1. 1. 2021 pak přibyly další stavy (a jejich kódy) související s covidem-19 (U08-U10).

Počet zemřelých na příčiny z XIX. kapitoly MKN-10 není uveden, neboť je shodný s počtem zemřelých na příčiny kapitoly XX., jde totiž o dvojitě třídění zemřelých v důsledku vnějších příčin. Úmrtí na vnější příčiny jsou na Listu o prohlídce zemřelého vyznačeny jednak z hlediska lokalizace poranění na těle, eventuálně poškození životních funkcí (kapitola XIX. Poranění, otravy a některé jiné následky vnějších příčin, kódy S00-T98), a jednak z hlediska klasifikace okolností a stavů jako příčin poranění a otrav event. jiných nepříznivých účinků (kapitola XX. Vnější příčiny nemoci a úmrtnosti, kódy V01-Y89). Druhé třídění (do XX. kapitoly) se pro tabulaci zemřelých podle základní příčiny smrti používá přednostně.

Publikace obsahuje údaje za jednotlivá pololetí let 2019 až 2023, za Česko a kraje. Data za roky 2019 až 2022 jsou definitivní, **pro rok 2023 (1. pololetí) se jedná o údaje předběžné**, a to pokud jde o samotný počet zemřelých, tak i jejich příčiny smrti. Ve druhém případě je předběžnost dána vyšším počtem (podílem) zemřelých bez údaje o příčině smrti (dosud nezaslané údaje) a nekompletní validací vybraných skupin příčin smrti (zejm. některých novotvarů, covidu-19; většinu validací ÚZIS ČR provádí pouze 1x ročně, před finalizací ročních dat). Data za Česko jsou uvedena v třídění podle pohlaví a věkových skupin, za kraje jsou uvedeny údaje pouze podle pohlaví.

Použité značky v tabulkách:

Pomlčka (-)	na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval
Tečka (.)	na místě čísla značí, že údaj není k dispozici nebo je nespolehlivý
Písmeno (x)	ležatý křížek na místě čísla značí, že zápis není možný z logických důvodů

